เรื่องน่าอ่าน
สมชาย นำประเสริฐชัย

สารพัน UNIX ตอน MUDs เกมของชาวอินเตอร์เน็ต

เป็นกลุ่มสนทนาอีกกลุ่ม ที่มีรูปแบบหลากหลาย เพื่อช่วยคลายความเครียด จากการทำงาน

สวัสดีครับท่านผู้อ่านทุก ๆ ท่าน ก็มีเสียงต่อว่าต่อขานกันมาบ้างจากเพื่อน ๆ ชาวอินเตอร์เน็ตที่ได้รับสำเนาต้นฉบับตอน IRC โปรแกรมสำหรับคนช่างคุยไปลองใช้กันก่อนว่าศูนย์บริการบางแห่งที่ลงไปนั้นใช้ไม่ได้ก็ต้องขออภัยด้วยนะครับเพราะผมไม่ได้ตรวจสอบการใช้งานในศูนย์บริการ IRC ทุก ๆ แห่ง สำหรับสารพัน... ยูนิกซ์ในฉบับนี้ขอแนะนำโปรแกรมยอดนิยมอีกโปรแกรมหนึ่งที่มีการใช้กันมากในต่างประเทศ แต่สำหรับในเมืองไทยเรานั้นยังไม่เป็นที่แพร่หลายนักโปรแกรมยอดนิยมที่ว่านี้คือโปรแกรม MUDs

MUDs คืออะไร?

ท่านผู้อ่านได้รู้จักกับโปรแกรม IRC ที่นำเสนอในฉบับที่ 108 กันแล้ว และหลายท่านอาจได้ลองใช้งานกันบ้างพอสมควร โปรแกรม MUDs ที่มาจากชื่อเต็มว่า Multiple User Dimention, Multiple User Dungeon หรือ Multiple User Dialogue หลายต่อหลายคนมักคิดไปว่า MUDs นั้นคือเกมบนอินเตอร์เน็ตอย่างเดียว แต่โดยแท้จริงแล้ว โปรแกรม MUDs มีรูปแบบการใช้งานต่างจากโปรแกรม IRC คือเปลี่ยนจากการสนทนาของกลุ่มผู้ใช้ที่เป็นข้อความแบบตัวอักษรมาเป็นการใช้งานในสภาวะที่จำลองขึ้น หรือที่เรียกกันว่าความจริงเสมือน (virtual reality) ร่วมกันในรูปแบบที่หลากหลายมากกว่า โดยอาจจะเป็นรูปแบบของ การไขปริศนา การเล่นเกม การผจญภัย รวมทั้งการสนทนากับสมาชิกคนอื่น เป็นต้น

รู้จักกับ MUDs เพิ่มเติม

โปรแกรม MUDs นั้นพัฒนามาจากโปรแกรมที่ชื่อว่า MUD1 ที่สร้างขึ้นโดย ริชาร์ด บาร์ตเติ้ล (Richard Bartle) และ รอย ทรูบิโชว์ (Roy Trubishaw) ในช่วงปี 1979-80 โปรแกรม MUDs ที่ใช้งานนั้นมีการแบ่งออกเป็นหลายกลุ่ม เช่น TinyMUD และ TeenyMUD เป็นกลุ่มโปรแกรม MUD ที่เปิดกว้างสำหรับผู้ที่จะขอใช้บริการ โดยกิจกรรมภายในกลุ่มนั้นเป็นเรื่องของการพูดคุยสนทนา เล่าเรื่องตลกและถกปัญหาต่าง ๆ สำหรับ MUD ในกลุ่มต่อไปคือกลุ่มของ LP- ซึ่งรวมทั้ง Diku และ AberMUD ด้วย โปรแกรม MUD ในกลุ่ม LP นี้เป็นเรื่องของการเล่นเกมต่าง ๆ การผจญภัย การไข

ปริศนาต่าง ๆ ซึ่งผู้ใช้สามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มกับผู้ใช้งานในอินเตอร์เน็ตคนอื่นก็ได้ นอกจากนี้ MUD ยังมีกลุ่มอื่นอีก เช่น MOOs และ UnderMUDs ซึ่งแต่ละกลุ่มก็มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างกันไป

โปรแกรม MUDs นั้นมีลักษณะการทำงานเป็นแบบของไคล์เอ็นต์-เซอร์ฟเวอร์ และโปรแกรม MUDs ที่มีอยู่หลายแบบนี้ทำงานบนระบบปฏิบัติการที่ต่างกัน เช่น ยูนิกซ์ วีเอ็มเอส ดอส เป็นต้น แต่ส่วนใหญ่แล้วโปรแกรม MUDs จะทำงานบนระบบยูนิกซ์

การเข้าใช้งานมีอยู่หลายลักษณะด้วยกัน เช่น หากเป็นระบบที่มีการเชื่อมกับเครื่องเซอร์ฟเวอร์ของ MUDs ก็สามารถเรียกใช้งานได้ทันที หรือหากเป็นระบบที่ไม่ได้มีโปรแกรม MUDs ที่เป็นไคล์เอ็นต์อยู่ก็สามารถใช้คำสั่ง telnet ไปยังศูนย์บริการ MUDs ในหมายเลขของพอร์ตที่กำหนดไว้ได้ อย่างเช่น telnet pickle.cs.umsst.edu 4201 หรือ telnet 127.0.0.1 4201

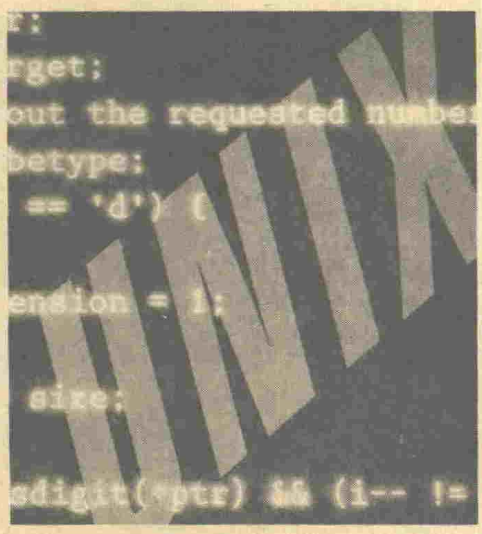

```
$ telnet lambda.parc.xerox.com 8888
Trying...
Connected to lambda.xerox.com.
Escape character is '^]'.
                    ****************************
                    *  Welcome to LambdaMOO!   *
                    ****************************

                Running Version 1.7.7 of LambdaMOO

PLEASE NOTE:
   LambdaMOO is a new kind of society, where thousands of people voluntarily
come together from all over the world.  What these people say or do may
not always be to your liking; as when visiting any international city, it is
wise to be careful who you associate with and what you say.
   The operators of LambdaMOO have provided the materials for the buildings
of this community, but are not responsible for what is said or done in them.
In particular, you must assume responsibility if you permit minors or others
to access LambdaMOO through your facilities. The statements and viewpoints
expressed here are not necessarily those of the wizards, Pavel Curtis, or
the Xerox Corporation and those parties disclaim any responsibility for them.

For assistance either now or later, type  help'.
The lag is approximately 1 second; there are 91 connected.
```

รูปที่ 1 แสดงการใช้คำสั่ง telnet ไปยังศูนย์บริการ

เริ่มต้นใช้งาน

เรามาเริ่มใช้งานโปรแกรม MUDs กันเลยดีกว่า โดยขอเข้าใช้บริการโปรแกรม MUDs ที่ศูนย์บริการ Lambda.parc.xerox.com ในพอร์ตอินเตอร์เน็ตหมายเลข 8888 โปรแกรม MUDs ที่เราจะลองกันนั้นเป็น MUDs ในกลุ่มของ MOOs (LambdaMOO) เราเริ่มโดยการใช้คำสั่ง telnet ไปยังศูนย์บริการดังกล่าว ดังรูปที่ 1

เริ่มต้นสำรวจ

การเข้าใช้งานโปรแกรม MUDs นั้นมีขั้นตอนหลังจากเรียกโปรแกรมคือ ผู้ใช้จะต้องทำการสำรวจสภาวะรอบข้างและสร้างบรรยากาศให้เสมือนกับว่าตัวเองได้อยู่ในสภาวะจำลองที่ระบบกำหนดให้นั้นจริง ๆ (ดังรูปที่ 2) สิ่งของต่าง ๆ ผู้เล่นสามารถกระทำได้เหมือนจริง เช่น เครื่องซักผ้า ผู้เล่นสามารถที่จะเปิดปิดหรือสั่งให้ทำงานได้ หรือสนทนากับผู้คนที่อยู่ในห้องหรือสภาวะจำลองเดียวกันได้ อีกทั้งยังสามารถย้ายหรือเปลี่ยนสภาวะจำลองได้ เช่น อยู่ในสภาวะจำลองที่เป็นห้องครัว อาจเปิดประตูเข้าไปที่ห้องนั่งเล่นได้ ซึ่งสภาวะรอบข้างก็เปลี่ยนไปด้วย

คำสั่งในโปรแกรม MUDs มีหลายรูปแบบ เช่น คำสั่งแบบตอบสนอง เช่น 'say' 'look' 'go' เป็นต้น หรือคำสั่งที่เกี่ยวกับระบบฐานข้อมูลซึ่งส่วนใหญ่จะมีเครื่องหมาย @ นำหน้า เช่น @create, @name, @link หรือ @quit เป็นต้น

ขอความช่วยเหลือ

ผู้ใช้ส่วนมากมักประสบปัญหาการใช้งานคำสั่งต่าง ๆ ในช่วงเริ่มต้นใช้งาน ซึ่งเป็นบ่อเกิดแห่งการท้อแท้และเบื่อหน่ายที่จะใช้ต่อไป สำหรับโปรแกรม MUDs นั้นได้มีคำสั่ง help (ดังรูปที่ 3) ที่แสดงรูปแบบและรายละเอียดของคำสั่งทั้งหมดของระบบ และหากต้องการทราบรายละเอียดก็สามารถหารายละเอียดได้ตามรายชื่อศูนย์ที่แสดงไว้ว่าอยู่ที่ศูนย์ใดและอยู่ในไดเรคทอรีใดบ้าง และในกรณีที่ผู้ใช้ที่ต้องการเรียนรู้ให้เร็วขึ้นอีกก็สามารถสอบถามจากผู้รู้หรือผู้ที่กำลังใช้งาน MUDs อยู่ในศูนย์นั้นก็ได้

```
@version    สอบถามรุ่นของโปรแกรมที่ใช้
The MOO is currently running version 1.7.7 of the LambdaMOO server code.
COnnect Guest          ขอเชื่อมต่อในฐานะที่เป็น Guest
Okay,... Guest is in use.  Logging you in as `Khaki_Guest'
*** Connected ***      การเชื่อมต่อสมบูรณ์

The Coat Closet        สภาวะจำลองที่ระบบกำหนดให้
The closet is a dark, cramped space.  It appears to be very crowded in here;
 you keep bumping into what feels like coats, boots, and other people
 (apparently sleeping)  One useful thing that you've discovered in your
 bumbling about is a metal doorknob set at waist level into what might be a
 door.
There is new news.  Type `news' to read all news or `news new' to read just
 new news. Type `@tutorial' for an introduction to basic MOOing.  If you have
not already  done so, please type `help manners' and read the text carefully.
It outlines the community standard of conduct, which each player is expected
to follow  while in LambdaMOO.
You hear a quiet popping sound.
south        เคลื่อนที่ไปทางใต้
You can't go that way
west         เคลื่อนที่ไปทางทิศตะวันตก
You open the closet door and leave the darkness for the living room, closing
The Living Room        สภาวะจำลองที่ย้ายเข้ามา
It is very bright, open, and airy here, with large plate-glass windows looking
 southward over the pool to the gardens beyond.  On the north wall, there is a
 rough stonework fireplace.  The east and west walls are almost completely
covered with large, well-stocked bookcases.  An exit in the northwest corner
leads to the kitchen and, in a more northerly direction, to the entrance hall.
The door into the coat closet is at the north end of the east wall, and at the
south end is a sliding glass door leading out onto a wooden deck.  There are
two sets of couches, one clustered around the fireplace and one with a view
out the windows.
You see README for New MOOers, Welcome Poster, LambdaMOO Takes A New
Direction, a fireplace, Cockatoo, Other MUDS, The Birthday Machine, lag
 meter, Banshee, and Hell's pudding here.
It's too crowded in here, and you decide to explore a little.

The Entrance Hall      สภาวะจำลองที่ระบบจัดให้
This small foyer is the hub of the currently-occupied portion of the house.
 To the north are the double doors forming the main entrance to the house.
 There is a mirror at about head height on the east wall, just to the right of
 a corridor leading off into the bedroom area.  The south wall is all rough
 stonework, the back of the living room fireplace; at the west end of the wall
 is the opening leading south into the living room and southwest into the
 kitchen.  Finally, to the west is an open archway leading into the dining
 room.
You see Strasbourg Clock, mirror at about head height, and a globe here.
Rebis, Nukem (VERY HAPPY), Starlight, Plaid_Guest, The_Prods (distracted),
 Matisse, and Silver_Guest are here.   รายชื่อของสมาชิกที่อยู่ในสภาวะจำลองนี้
Matisse [to Khaki_Guest]: Hi.    การสนทนากับผู้อื่น
"Hi ,too       การสนทนากับผู้อื่น
You say "Hi ,too"
Silver_Guest says, "power fat!"
Nukem radiates with power... his body is surrounded by streams of energy.. his
 fists glow with a burning intensity ... Bolts of pure energy fly out of his
 fist, hitting Silver_Guest .... Silver_Guest is there no more.
Nukem grins.                  การแสดงอาการหรือกิริยาต่างๆ
Nukem waves to you.           การแสดงอาการหรือกิริยาต่างๆ
Starlight grins and slaps Nukem some skin in a high five.
Silver_Guest teleports in.
Silver_Guest says, "I'm back!"
Rebis teleports Silver_Guest out.
Silver_Guest teleports in.
@quit
```

รูปที่ 2
แสดงสภาวะจำลอง
ที่ระบบกำหนดให้

```
help
Type `connect <character-name> <password>' to connect to your character,
     `connect Guest'  to connect to a guest character,
     `create'         to see how to get a character of your own,
     `@who'           just to see who's logged in right now,
     `@uptime'        to see how long the server has been running,
     `@version'       to see what version of the server we're running, or
     `@quit'          to disconnect, either now or later.

For example, `connect Munchkin frebblebit' would connect to the character
`Munchkin' if `frebblebit' were the right password.

After you've connected, type
     `help'              for more documentation.

Please email bug/crash reports (but NOT character-creation requests)
to lambda@parc.xerox.com.
```

รูปที่ 3
มีคำสั่ง help
ที่แสดงรูปแบบและรายละเอียด
ของคำสั่งทั้งหมดในระบบ

```
@who
Player name                    Connected    Idle time    Location
-----------                    ---------    ---------    --------
Kaya (#65147)                  17 minutes   26 seconds   The Coat Closet
Soylent_Green_Guest (#73920)   2 hours      26 seconds   The Living Room
Fulsome (#78842)               2 hours      27 seconds   Hell
RevMac (#86495)                46 minutes   28 seconds   The Hot Tub
Ochre_Guest (#85297)           an hour      28 seconds   The Kitchen
Kuhn (#86180)                  49 minutes   29 seconds   The Kitchen
SniderMan (#64884)             20 minutes   37 seconds   ** Unknown **
Elric-Kinslayer (#60626)       36 minutes   38 seconds   The Living Room
Inky_the_Wormboy (#86539)      14 minutes   40 seconds   Worm Hole
Ultraviolet_Guest (#81174)     an hour      44 seconds   Bedroom
Matisse (#86200)               an hour      45 seconds   The Kitchen
Laslo (#59419)                 53 minutes   51 seconds   The Bedroom
Anonymuse (#77025)             5 hours      58 seconds   A tiny crater on the d
Shadowjack (#58169)            3 hours      a minute     The Hotter Tub
Kreel (#85166)                 44 minutes   a minute     Kreel's Lair
    :                              :            :            :
    :                              :            :            :
samantha_lee (#77584)          an hour      a minute     The Living Room
Nomad-2 (#84187)               4 hours      a minute     Makeshift Cave [sleepi
JaysHouseMOO (#52536)          9 hours      2 minutes    Orbiting LambdaMOO
CardiffMOO (#49761)            15 hours     2 minutes    Glass Bell Jar
Satan (#540)                   4 days       10 hours     Workroom
Trillian (#49878)              10 hours     10 hours     Restaurant@End of Lamb
anomaly (#62187)               a day        10 hours     A Dimly Lit Office
Ivan (#58901)                  11 days      17 hours     Ivan's Room

Total: 88 players, 56 of whom have been active recently.
```

รูปที่ 4 แสดงคำสั่ง Who ในโปรแกรม MUDs

เพื่อนร่วมโปรแกรม

ในส่วนของโปรแกรม MUDs ก็เช่นเดียวกันกับโปรแกรมทุกประเภทที่เป็นแบบมัลติยูสเซอร์ที่สามารถให้ผู้ใช้งานขอให้ระบบแสดงรายชื่อผู้ใช้งานคนอื่นที่ร่วมใช้บริการโปรแกรมนี้ได้ เพื่อเป็นส่วนช่วยในการตัดสินใจในการเปลี่ยนสภาวะแวดล้อมหรือสนทนากับผู้ใช้งานคนอื่น สำหรับโปรแกรม MUDs นี้ใช้คำสั่ง who ในการแสดงรายละเอียดของผู้ใช้แต่ละคน ซึ่งประกอบด้วยรายชื่อผู้ใช้งาน ระยะเวลาที่ทำการเชื่อมต่อ ระยะเวลาที่ไม่ได้ใช้งาน และตำแหน่งหรือสภาวะจำลองที่อยู่ (ดังรูปที่ 4)

แหล่งข้อมูลสำหรับโปรแกรมติดตั้ง

การใช้งานโปรแกรม MUDs นั้น หากไม่มีการติดตั้งโปรแกรมที่ระบบแล้ว ทุกครั้งที่ต้องการใช้งานจำเป็นต้องใช้คำสั่ง telnet ไปยังศูนย์บริการ ซึ่งทำให้ผู้ใช้งานอาจไม่ได้รับความสะดวกมากนัก ดังนั้นวิธีการหนึ่งที่นิยมกันคือการติดตั้งโปรแกรม MUDs ส่วนที่เป็นไคล์เอ็นต์ไว้ในระบบ เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงาน หรือในศูนย์บริการ

โปรแกรมที่เป็นไคล์เอ็นต์

โปรแกรม	แหล่งข้อมูล
TinyTalk	ftp.math.okstate.edu(139.78.10.6):/pub/muds/clients/UnixClients parcftp.xerox.com(13.1.64.94):/pub/MOO/clients ftp.tcp.com(128.95.10.106):/pub/mud/Clients
TinyFugue	ftp.math.okstate.edu(139.78.10.6):/pub/muds/clients/UnixClients/tf ftp.tcp.com(128.95.10.106):/pub/mud/Clients
TclTT	ftp.white.toronto.edu(128.100.2.220):/pub/muds/tcltt ftp.math.okstate.edu(139.78.10.6):/pub/muds/clients/UnixClients
VT	ftp.math.okstate.edu(139.78.1.12):/pub/muds/clients/vt ftp.tcp.com(128.95.10.106):/pub/mud/Clients
LPTalk	ftp.math.okstate.edu(139.78.10.6):/pub/muds/clients/UnixClients
SayWat	ftp.math.okstate.edu(139.78.10.6):/pub/muds/clients/UnixClients
PMF	ftp.lysator.liu.se(130.236.254.153):/pub/lpmud/clients ftp.math.okstate.edu(139.78.10.6):/pub/muds/clients/UnixClients
TinTin	ftp.math.okstate.edu(139.78.10.6):/pub/muds/clients/UnixClients
TinTin++	ftp.math.okstate.edu(139.78.10.6):/pub/muds/clients/UnixClients
TUsh	ftp.warwick.ac.uk(137.205.192.14):/tmp ftp.math.okstate.edu(139.78.10.6):/pub/muds/clients/UnixClients
LPmudr	ftp.math.okstate.edu(139.78.10.6):/pub/muds/clients/UnixClients
MUD.el	parcftp.xerox.com(18.85.0.2):/pub/MOO/clients ftp.math.okstate.edu(139.78.10.6):/pub/muds/clients/UnixClients
TinyTalk.el	ftp.tcp.com(128.95.10.106):/pub/mud/Clients ftp.math.okstate.edu(139.78.10.6):/pub/muds/clients/UnixClients
LPmud.el	ftp.lysator.liu.se(130.236.254.153):/pub/lpmud/clients ftp.math.okstate.edu(139.78.10.6):/pub/muds/clients/UnixClients
CLPmud.el	mizar.docs.uu.se(130.238.8.6):/pub/lpmud
MyMud.el	ftp.math.okstate.edu(139.78.10.6):/pub/muds/clients/UnixClients ftp.tcp.com(128.95.10.106):/pub/mud/Clients
TINT	ftp.math.okstate.edu(139.78.10.6):/pub/muds/clients/VMSClients
TINTw	ftp.math.okstate.edu(139.78.10.6):/pub/muds/clients/VMSClients ftp.tcp.com(128.95.10.106):/pub/mud/Clients
DINK	ftp.math.okstate.edu(139.78.10.6):/pub/muds/clients/VMSClients ftp.tcp.com(128.95.10.106):/pub/mud/Clients
FooTalk	ftp.math.okstate.edu(139.78.10.6):/pub/muds/clients/VMSClients /pub/muds/clients/UnixClients
REXXTALK	ftp.math.okstate.edu(139.78.10.6):/pub/muds/clients/misc
MUDDweller	rudolf.ethz.ch(129.132.57.10):/pub/mud mac.archive.umich.edu(141.211.32.2):/mac/util/comm ftp.tcp.com(128.95.10.106):/pub/mud/Clients
Mudling	imv.aau.dk(129.142.28.1):/pub/Mudling ftp.math.okstate.edu(139.78.10.6):/pub/muds/clients
MUDCaller	ftp.tcp.com(128.95.10.106):/pub/mud/Clients ftp.math.okstate.edu(138.78.10.6):/pub/muds/clients/misc oak.oakland.edu(141.210.10.117):/pub/msdos/pktdrvr
BSXMUD Clients	ftp.lysator.liu.se(130.236.254.153):pub/lpmud/bsx ftp.math.okstate.edu(139.78.10.6):pub/muds/BSXstuff

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อโปรแกรมที่เป็นไคล์เอ็นต์ในระบบ

โปรแกรมที่เป็นเซอร์ฟเวอร์

Combat-Oriented MUDs

MUD	mud.almac.co.uk.
AberMUD	sunacm.swan.ac.uk(137.44.12.4):/pub/misc/AberMUD5/SOURCE
LPMUD	lysator.liu.se(130.236.254.153):/pub/lpmud ftp.cd.chalmers.se(129.16.79.20):/pub/lpmud/cdlib ftp.cd.chalmers.se(129.16.79.20):/pub/lpmud/msdos ftp.cd.chalmers.se(129.16.79.20):/pub/lpmud/amud ftp.math.okstate.edu(139.78.10.6):/pub/mud/servers/amud
DikuMUD	coyote.cs.wmich.edu(141.218.40.40):/pub/Games/DikuMUD
YAMA	sunacm.swan.ac.uk(137.44.12.4):/pub/misc/YAMA
UriMUD	netcom.com(192.100.81.100):/pub/urimud

TinyMUD-style MUDs

TinyMUD	ftp.math.okstate.edu(139.78.10.6):/pub/muds/servers primerd.prime.com(130.21.207.144):/pub/games/mud/tinymud ftp.tcp.com(128.95.10.106):/pub/mud/TinyMUD lister.cc.ic.ac.uk(129.31.80.167):/pub/prism
TinyMUCK v1.*	ftp.math.okstate.edu(139.78.10.6):/pub/muds/servers
TinyMUSH	caisr2.caisr.cwru.edu(129.22.24.22):/pub/mush primerd.prime.com(130.21.207.144):/pub/games/mud/tinymush ftp.tcp.com(128.95.10.106):/pub/mud/TinyMUSH
TinyMUCK v2.*	ftp.tcp.com(128.95.10.106):/pub/mud/TinyMUCK
TinyMUSE	mcmuse.mc.maricopa.edu(140.198.66.28):/muse/server chezmoto.ai.mit.edu(18.43.0.102):/muse caisr2.caisr.cwru.edu(129.22.24.22):/pub/mush/muse
TinyMAGE	ftp.tcp.com(128.95.10.106):/pub/mud/TinyMAGE

Miscellaneous

UberMUD	decuac.dec.com(192.5.214.1):/pub/mud ftp.white.toronto.edu(128.100.2.220):/pub/muds/uber ftp.math.okstate.edu(139.78.10.6):/pub/muds/servers
MOO	An Object-Oriented MUD.
LambdaMOO	parcftp.xerox.com(13.1.64.94):/pub/MOO
TeenyMUD	fido.econ.arizona.edu(128.196.196.20):/pub/teeny
SMUG	ftp.tcp.com(128.95.10.106):/pub/mud/Smug
UnterMUD	ftp.math.okstate.edu(139.78.10.6):/pub/muds/servers decuac.dec.com(192.52.214.1):/pub/mud ftp.tcp.com(128.95.10.106):pub/mud/UnterMUD

ตารางที่ 2 แสดงรายชื่อโปรแกรมที่เป็นเซอร์ฟเวอร์ในระบบ

เครือข่ายขนาดใหญ่อาจติดตั้งโปรแกรมส่วนเซอร์ฟเวอร์เพื่อทำหน้าที่ให้บริการก็ได้เช่นกัน โดยข้อมูลและโปรแกรมต่าง ๆ นั้นสามารถถ่ายโอนจากศูนย์บริการดังรายชื่อในตารางที่ 1 และ 2

ข้อมูลเพิ่มเติมสำหรับ MUDs

สำหรับท่านผู้อ่านที่สนใจโปรแกรมนี้และเครื่องที่ท่านใช้งานอยู่นั้นสามารถเชื่อมเข้าอินเตอร์เน็ตได้ ท่านก็จะสามารถหาข้อมูลเพิ่มเติมได้จากแหล่งข้อมูลดังนี้

```
ftp.math.okstate.edu(139.78.10.6):
/pub/muds/misc/mud-faq
rtfm.mit.edu(18.181.0.124):/pub/usenet
```

หรือข้อมูลจากข่าวของ Usenet newsgroups ก็ได้ เพราะบรรดาผู้ใช้งาน MUDs นั้นได้จัดกลุ่มอยู่ใน Usenet หลายกลุ่มตามรูปแบบของบริการของ MUDs นั้น ๆ เช่น rec.games.mud.diku เป็นกลุ่มของผู้ใช้ DikuMUDs หรือ rec.games.mud.moo เป็นกลุ่มที่สนทนาเกี่ยวกับเรื่องของ MOOs

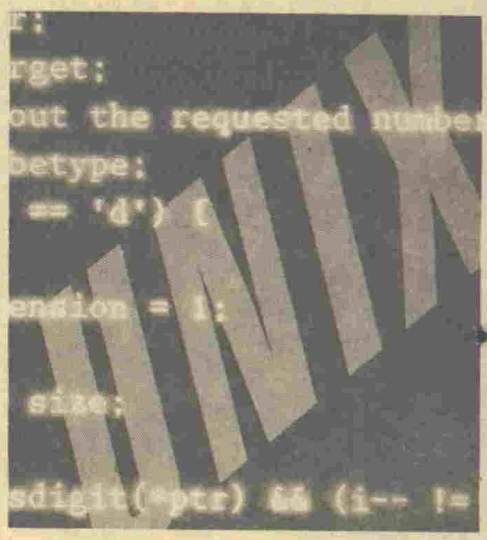

ส่งท้าย

ในสภาวะปัจจุบันนี้ความเครียดเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ไม่ว่าจะเป็นใคร ชนชาติใด อาชีพหรือฐานะใดก็ตาม จึงไม่เป็นที่น่าแปลกใจเลยที่จำเป็นต้องมีบางสิ่งบางอย่างมาช่วยผ่อนคลายความเครียดให้เบาบางลงบ้าง สำหรับพี่น้องชาวอินเตอร์เน็ตแล้วถ้ารู้สึกเครียดเมื่อไหร่หรือต้องการสำรวจความแปลกใหม่ของโลกจำลอง ก็ทดลองโปรแกรม MUDs กันก็ได้นะครับ

แต่อย่างไรก็ตาม การลองหรือการสำรวจความแปลกใหม่นั้นอย่าทำให้ถึงกับเสียงานก็แล้วกัน เดี๋ยวจะทำให้ยิ่งเครียดมากกว่าเดิมอีกนะครับ และที่สำคัญจะพาลมาโทษผมด้วย!